

at opfylde Grundlovens § 32, men ikke en Gang selv ventede, at det vilde blive gennemført i Rigsdagen. Jeg havde ogsaa mine Formodninger derom, men jeg havde ikke tænkt mig, at selve den Mand, som gav Løftet, ikke troede paa, at Løftet kunde holdes. Men jeg har ganske vist gjort mig mine Tanker om, at vi, naar begge disse Veje havde vist sig ufarbare, vilde ende med at enes om en ny midlertidig Ordning, fordi der ingen anden Vej var. Men paa det Tidspunkt maatte jeg anse den Vej for ufarbar og maatte derfor mene, at naar Højre pegede paa den Vej, gjorde de det, fordi de vidste, at den var ufarbar. De pegede med Sindsro paa den, fordi de vidste, at vi kom ikke frem ad den, den maatte paa det Tidspunkt af alle Politikere anses for ufarbar, fordi man maatte gaa ud fra, at det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen), det ærede Medlem fra Løvel (Anders Nielsen) og overhovedet Reformpartiets ledende Mænd ikke vilde den Vej. De havde nemlig i Halvfemserne stillet et meget skarpt Enten—Eller op: enten Grundlovens bogstavelige Opfyldelse eller Grundlovsændring. Det maatte vi lægge til Grund for vor Betragtning, og derfor maatte jeg paa det Tidspunkt anse den af Højre anviste Vej for ufarbar. Men deri er der sket en Forandring sidste Efteraar, idet ved den højtærede Konseilspræsidents Forhandling med de forskellige Partigrupper Venstrereformpartiets Bestyrelse, hvori det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) sad — han var vistnok dets Formand —, og dette Parti opgav det strenge Enten—Eller og erklærede sig villig til under visse Eventualiteter at gaa med til en midlertidig Ordning, og vi have heller ikke i Dag fra den Side hørt Ordet grundlovstridig. Nu foreslaa vi altsaa, hvad Højre foreslog i 1905—06, en midlertidig Ordning, som Højre foreslog paa et Tidspunkt, hvor alle Politikere maatte sige: Den Vej er ufarbar, fordi Reformpartiet i sin Tid har erklæret den for grundlovstridig. Det gøre de ikke længere, og derfor har det vist sig, at den Vej, som vi for 3—4 Aar siden ansaa for ufarbar, nu er farbar. Nu foreslaa vi den, men saa siger Højre, at de ville ikke gaa den; det bliver maaske ikke sagt aldeles positivt og stringent; det ærede Medlem holdt sig maaske en lille Udvej aaben. Det ærede Medlem nikker. Det glæder mig. Thi jeg ønsker ikke, at nogen Ordfører skal afskære sig fra nogen som helst Vej, fordi jeg ønsker et Resultat. Jeg skal

derfor paa ingen Maade af agitatoriske eller valgtaktiske Grunde presse det ærede Medlem til at sige et bestemt Ja eller Nej, jeg glæder mig over, at der maaske er en Mulighed for, at han kan gaa den Vej. Men ganske vist, det ærede Medlem udtalte sig saa køligt og med saa mange Omsvøb og Betæneligheder, at der ikke sporedes nogen Lyst til nu at gaa den Vej, han anbefalede for 3—4 Aar siden, da han maatte anse den for ufarbar; medens den nu er farbar ved den forandrede Holdning fra Reformpartiets Side.

Saa gjorde det ærede Medlem en Del Argumenter gældende til Fordel for Forholdstalsvalgmaaden, nemlig, at derigennem fik Vælgerne lige Valgret. Men det viste sig allerede gennem en Afbrydelse, at det ærede Medlem fra Frederiksberg i denne Argumentation netop stopper op der, hvor Konsekvensen af denne Betragtning skal drages. Hvis Vælgerne skulle have lige Valgret og Forholdstalsvalgmaaden alene giver den, kan man ikke stoppe op ved Folketinget, saa maa man op i Landstinget med den. Hvorfor disse Betragtninger om den lige Valgret kun skulle kunne gøres gældende her, men skulle være ude af Verden og intetsigende, saa snart man kommer til Landstinget, forstaar jeg ikke. Det forstaar man kun, naar man har visse bestemte kapitalistiske og Hartkornsinteresser at varetage og derfor stopper op med sin Retfærdighed, naar den banker paa Hartkornets og Kapitalens Dør. Men, sagde det ærede Medlem fra Frederiksberg (Elinger), Højres Ordfører: Naar Højre nu var betænkelig ved at gaa den midlertidige Omordnings Vej, var det, fordi det kunde ske paa en saadan Maade, at Tidspunktet for Forholdstalsvalgmaadens Indførelse skydes ud. Se, det er højst besynderligt at høre Højre være bange for en mindre Reform af Frygt for, at en større Reform derved kan udskydes paa ubestemt Tid. Det er en Radikalisme, som klinger forunderligt i en konservativ Mands Mund. Man hører ikke sjældent det gjort gældende fra Højres Side, at vi Socialdemokrater og Radikale ere saa revolutionære, at vi afvise de smaa Fremskridt, fordi vi gøre gældende, at saadant et lille Fremskridt og Kompromis vil hindre de store Reformers Gennemførelse. Det har man ofte fra Højres Side gjort opmærksom paa, idet man har fortalt, at det gøre vi, fordi vi ville leve af Utilfredsheden, at vi ville have Tilstandene saa slette som muligt, for saa kan vor Agitation næres af Utilfredsheden. Men nu kommer det ærede